

فاطمه رستمی
آگروه فرهنگ و هنر

زنده‌یاد «محمدعلی بهمنی» احیاگر غزل امروزی شاعری عاشق و نامدار بود که در شعر تنفس می‌کرد. وی پس از سال‌ها زندگی در قالب‌های شعری کلاسیک تا شعر نیمایی درحالی چشم از جهان فروبست که غزل‌های ماندگارش دهه‌هاست محبوب نسل جوان است و در محافل ادبی و حتی در شبکه‌های اجتماعی به‌خصوص در سال‌های اخیر با اقبال ویژه‌ای روبه‌رو شده است. جاویدنام بهمنی از سن پایین استعداد شعر و شاعری خود را بروز داد و بعد از سال‌ها با بهره‌گیری از انواع نوآوری‌ها و ساختارشکنی در ارکان تشکیل دهنده شعر، زبان شعری خود را پدیدآرد. یکی از جلوه‌های این نوآوری، آشنایی‌زدایی و ساختارشکنی وی در قالب‌های سنتی شعر، به‌ویژه غزل و تجربه موفق قالب‌های شعری جدید است. به‌واسطه همین دیدگاه هنری بدیع بهمنی بود که غزلسرایي این شاعر، جان دوباره‌ای به شعر غزل معاصر بخشیده است. بهمنی آزادانه شعر می‌نوشت و خود را ادامه‌دهنده راه نیما یوشیج می‌دانست. به گفته بهمنی؛ وقتی کسی کنایش را بخواوند، متوجه خواهد شد که شاعر زمانه خودش است. البته باید به این نکته نیز توجه داشت که فقط بخشی از ظرفیت شاعر برای زمانه خودش است و ظرفیت‌های اصلی او برای آیندگان به جای خواهد ماند و این اصل درخصوص شاعر بزرگی مانند بهمنی به‌درستی صدق می‌کند. وی معتقد بود که مهم‌ترین ویژگی شاعر این است که بداند برای نسل‌های بعد چه دارد؟ بهمنی برای نسل‌های آینده ودوستداران، شجاعت در خلاقیت و امکان بیان لطیف رورزمه‌ترین موضوعات برآمده از زندگی معاصر به زبان شعر را به یادگار گذاشت.

۸۲ سال زندگی شاعرانه

بهمنی اولین شعرش را در ۹ سالگی سرود و در همان سال یعنی سال ۱۳۳۱ در مجله روشنگر به چاپ رساند. او بعدها سر از انتشارات بامداد درآورد که یکی از بهترین مؤسسه‌های نشر در دهه ۵۰ بود. وی اولین مجموعه شعرش را سال ۱۳۵۰ با عنوان «باغ لال» سرود؛ مجموعه‌ای از شعرهای نیمایی که انتشارات بامداد آن منتشر کرد. سال ۱۳۵۱ نیز مجموعه «در بی‌وزنی» را که در برگزیده شعرهای بی‌وزن اوست، به چاپ رساند و چهار سال بعد یعنی ۱۳۵۵ مجموعه‌ای از شعر کودک را با عنوان «گیسو، کلاه، کفتر» چاپ کرد. بهمنی ۱۲ سال در سکوت و بی‌خبری به‌سر می‌برد تا این‌که در سال ۱۳۶۹ با انتشار مجموعه غزل «گاهی دلم برای خودم تنگ می‌شود» خوش درخشید و با موج عظیمی از اشتیاق و استقبال روبه‌رو شد و فصل تازه‌ای را در زندگی ادبی‌اش رقم زد. از همین سال بود که فعالیت ادبی‌اش را به‌صورت جدی آغاز کرد.

مجموعه «گاهی دلم برای خودم تنگ می‌شود» آن چنان با استقبال مواجه شد که هنوز سه سال از زمان چاپش نگذشته، سه‌بار تجدید چاپ شد و این استقبال هنوز ادامه دارد. بهمنی در سال ۱۳۷۴ همکاری خود را با هفته‌نامه «ندای هرمزگان» آغاز کرد و صفحه‌ای با عنوان «تنفس در هوای شعر» را هر هفته می‌نوشت. این شاعر سال ۱۳۷۷ مجموعه شعر «شاعر شنیدنی است» را به چاپ رساند و یک سال بعد، مجموعه «عشق است» او به همراه سی‌دی و کاست روانه بازار شد.

جوانان از این مجموعه نیز به شدت استقبال کردند. او سال ۱۳۷۸ تندیس «خورشید مهر» را به عنوان برترین غزلسرای ایران دریافت کرد و در سال ۱۳۸۲ با همت اداره فرهنگ و ارشاد استان هرمزگان با برگزاری ششمین کنگره سراسری شعر و داستان جوان، نکوداشت بهمنی برگزار شد. در سال، ۱۳۸۵ مقام اول شعر کلاسیک را به‌دست آورد و تندیس «سرو» به او رسید.

به لطافت موسیقی، به شکوه شعر

در کارنامه هنری شاعری مانند زنده یاد بهمنی که در قالب سنتی و جدید اشعار مانایی سروده است، عناصر تکرارشونده‌ای به چشم می‌خورد که حکم امضای کاری شاعر را دارد. رد پای این اشتراکات در همه آثار چه غزلسرایي‌های نزدیک به قالب‌های کهن چه اشعار نو و سپید بهمنی به چشم می‌خورد و همین سروده‌هایش را از دیگران متمایز کرده است. زنده‌یاد بهمنی را اگرچه بیشتر غزل سرا می‌شناسیم، با این وجود ترانه‌سرا بودن وی نیز همواره پررنگ بوده، درواقع دامنه توانمندی‌های این شاعر فقید بسیار درهم تنیده است.

زنده یاد بهمنی بارها به سرودن غزل-ترانه‌هایی پرداخته که با صدای خوانندگان مطرحی خوانده و ماندگار شده است. تلفیق برخی ترانه‌ها و غزل‌های بهمنی با جهان موسیقی و صدای دلنشین خوانندگان، مخاطب را با این سؤال مواجه می‌کند که آیا باید عامل اصلی ماندگاری

همکاری ایران و چین در زمینه دیپلماسی کودک و نوجوان

در دیدار سفیر جمهوری خلق چین و مدیرعامل کانون پرورش فکری بر تداوم و توسعه همکاری دو کشور و ایجاد برنامه و سازوکارهای جدید در زمینه توسعه دیپلماسی کودک و نوجوان تأکید شد.در این دیدار زونگ یی وو، سفیر جمهوری خلق چین در ایران با بیان این‌که کانون پرورش فکری با ۶۰ سال سابقه، کودکان ونوجوانان بااستعداد زیادی را در ایران پرورش داده، گفت: کانون در این سال‌ها موفقیت‌های زیادی داشته

و ارتباط تنگاتنگی بین ایران و سفارت چین بوده است. از برنامه‌های مشترک سال‌های اخیر می‌توان به مسابقه نقاشی «افسانه چین» که در مورد المپیاد زمستانی پکن و همچنین «گفت‌وگوی قصر آسمانی» که گفت‌وگوی جوانان ایرانی با فضانوردان چینی است، اشاره کرد.وی بااشاره بهسابقهٔ ۱۰۰ساله کانون زبان ایران بیان کرد: پارسال با سازمان همکاری و ترویج زبان‌های چینی تفاهم‌نامه همکاری امضا شد. حامد علامتی

یک موسیقی را اشعار دل‌فریب شاعرآن آهنگ دانست با لطین و صدای خوش خواننده و اجزای موسیقایی آن؟ بهمنی با فهمی درست از موسیقی، برای خواننده‌های نام آشنایی چون علیرضا قربانی، ناصر عبداللهی، همایون شجریان و... اشعاری سرود که اتفاقاً همین ترانه‌ها به آثار ماندگار و پرمخاطب این خواننده‌ها تبدیل شده است.
شعر آهنگ «برده‌نشین» از سروده‌های مرحوم بهمنی است که با صدای خوش علیرضا قربانی و آهنگسازی مهیار علیزاده به اثری موسیقایی و پرمخاطب تبدیل شده است. متن ترانه آن از این قرار است:
اینجا برای از تو نوشتن هواکم است

دنیا برای از تو سرودن مراکم است
اکسیر من نه این‌که مرا شعر تازه نیست
من از تو می‌نویسم و این کیمیاکم است
گاهی ترا کنار خود احساس می‌کنم
اما چقدر دل خوشی خواب‌هاکم است

سرودهای ماندگار، سریالی خاطره‌انگیز

یکی دیگر از همکاری‌های قربانی و بهمنی در شعر، تیتراژ پایانی سریال خاطره‌انگیز «وضعیت سفید» بود. موسیقی این قطعه را سهراب پورناظری تنظیم کرد و با صدای علیرضا قربانی در پایان این سریال پخش شد. متن ترانه‌اش را در ادامه می‌خوانید؛
گفتم بدوم تا تو همه فاصله‌ها را/ تا زودتر از واقعه گویم گله‌ها را/ چون آینه پیش تو نشستم که ببینی/ بر من اثر سخت‌ترین زلزله‌ها را/ گفتم بدوم تا تو همه فاصله‌ها را/ تا زودتر از واقعه گویم گله‌ها را ...!

بیشترین همکاری با ناصر عبداللهی

زنده‌یاد ناصر عبداللهی بیشترین همکاری را با مرحوم بهمنی داشته که «هوای حوا» از ماندگارترین آهنگ‌های عبداللهی بود و ترانه آن سروده بهمنی است؛ دل من به روز به دریا زد و رفت / پشت پا به رسم دنیا زد و رفت / پاشنه کفش فرارو ر کشید/ آستین همت رو بالا زد و رفت / به دفعه بچه شد و تنگ غروب / سنگ توی شیشه فرادزد و رفت / حیوونی تاژی آدم شده بود / به سرش هوای حوا زد و رفت / دفتر گذشته‌ها رو به پاره کرد / نامه‌ی فردا‌ها رو تا ز د رفت / حیوونی تاژی آدم شده بود / به سرش هوای حوا زد و رفت

شهرت با ترانه‌ای ساده

آلبوم دهاتی با صدای شادمرم عقیلی که سال ۱۳۷۸ منتشر شد از آثار سروده شده بهمنی بود که در دوران خودش به محبوبیت چشمگیری دست یافت. قطعه دهاتی که آهنگسازی و تنظیم اثر بر عهده خود شادمهر بود را محمد علی بهمنی سروده است که متن ترانه بدین شرح بود:

ساده بگم ساده بگم، ساده بگم دهاتیم/ اهل همین نزدیکیا، همسایه روشنی و همخونه‌ی تاریکی و/ ساده بگم ساده بگم، بوی علف میدِه تنم هنوز همون دهاتیم با همه شهری شدنم با همه شهری شدنم...

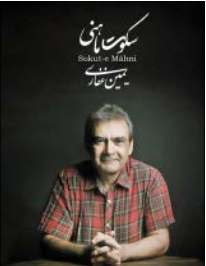
داستان ترانه‌ای که اشتباه خوانده شد

محمدعلی بهمنی در یکی از مصاحبه‌های خود درباره «خرچنگ‌های مردابی» که با صدای حبیب ماندگار شد، گفته بود: حبیب وقتی تصمیم گرفت «کویر باور» (۱۳۷۸) را منتشر کند، من ترانه «خرچنگ‌های مردابی» را در اختیار او قرار دادم و حبیب یک بیت را در ترانه اشتباه خواند و هم وزن و هم آهنگ را خراب کرد. در آن زمان به او دسترسی نداشتم و آهنگ هم در همه جا پخش و فراگیر شد و با همان اجرا به گوش مردم رسید. به هر ترتیب ترانه «خرچنگ‌های مردابی» از این قرار بود:
در این زمانه بی‌های و هو‌ی لال پرست،
خوشا به حال کلاغان قیل و قال پرست/ چگونه شرح دهم لحظه لحظه‌ی خود را / برای این همه ناباور خیال پرست...

«چه آتش‌ها» با صدای همایون شجریان
«چه آتش‌ها» با آهنگسازی علی قمصری و صدای همایون شجریان از دیگر آثار بر جای مانده این شاعر برجسته است. «چه آتش‌ها» به صورت آلبوم ۱۷ قطعه‌ای عرضه شده که قطعه چه آتش‌ها را محمدعلی بهمنی سروده است. این آلبوم سال ۱۳۹۲ منتشر شد.
تو را گم می‌کنم هرروز و پیدا می‌کنم هرشب
بدین سان خواب‌ها را با تو زیبا می‌کنم هرشب
تبی این گاه را چون کوه سنگین می‌کند آن‌گاه،
چه آتش‌ها که در این کوه، برپا می‌کنم هرشب
مرا یک شب تحمل کن که تاباور کنی‌ای دوست
چگونه با جنون خود مدارا می‌کنم هرشب

ماجرای شعر امام‌رضایی

زنده‌یاد محمدعلی بهمنی از شاعرانی بود که همواره نسبت به انماط‌ها ر به‌ویژه امام‌رضا (ع) ارادت بسیاری داشت. به مناسبت درگذشت این شاعر و در آستانه سال‌روز شهادت هشتمین اختر تابناک ولایت ما-جرای شعر امام‌رضایی معروف این شاعر را از زبان خودش بشنوید.

طراحی و تنظیم شده است.
بخش اول این آلبوم متشکل از قطعات «کسوف»، «تک‌نوازی تار»، و «چهارمضارب دشتی» است که بینا قاسمی ویولن سل، فرهانه ابوترابیان تمبک و متین اسماعیلی بربط، نوازندگان این قطعه را تشکیل می‌دهند.
«آریانا»، «تک‌نوازی سه تار» و «سکوت ماهنی» هم قطعات بخش دوم این آلبوم با نوازندگی کونگا، بانگو، گوی رو، کلاوه، و بل بردیا ندیمی و نوازندگی گیتار بیس و گیتار آکوستیک آریا طاری هستند.
بخش سوم آلبوم هم شامل بر قطعات «لاله»، «تک‌نوازی سنتور»، «گل آتش»، «تک‌نوازی تار» و «پند» پیش روی مخاطبان گرفته که نوشتن با سادر نوازنده عود، امین جهانگیری نوازنده سنتور، میلاد قریشی نوازنده تنبک و بندیر گروه نوازندگان این بخش را تشکیل می‌دهند.

نیز با اشاره به سابقه کانون در عرصه بین‌الملل گفت؛ دبیرخانه اتحادیه سازمان بین‌المللی فیلمسازان کودک و نوجوان در دنیا در کانون قرار دارد و دبیرکل آن نیز از جمهوری اسلامی ایران است. دست کانون در زمینه فیلم، تئاتر، انیمیشن، کتاب و سرگرمی در داخل و خارج کشور پر است و بسیاری از تولیدات ما در حوزه فیلم و انیمیشن در عرصه بین‌الملل در پرده‌های سینمایی دنیا به نمایش در می‌آید.

عاشقی که در شعر تنفس

«محمدعلی بهمنی»، شاعر و ترانه‌سرای نام‌آشنا و احیاگر غزل معاصر، در ۸۲ سالگی چه می‌شود؟

دسته‌ای بر سیاق گذشته شعر می‌سرودند و دسته‌ای براساس آموزه‌های نیما شعر می‌سرودند که به اعتقاد من آقای بهمنی جزو این شاعران است. روان و ساده بودن زبان و نزدیکی اندیشه‌اش به انسان و زندگی معاصر افراد بسیاری را با خود همراه کرد؛ یعنی بسیاری از جوانان به شعر علاقه‌مند شدند. بعضی شاعران مانند آقای بهمنی نیستند و شعرشان به‌خوبی خودشان نیست اما آقای بهمنی به تنهایی با شعر و کلامش یک نسل را شاعر کرد و انگار شعرش با مهربانی و فروتنی خودش جمع جبری می‌شدند و همه اینها کمک‌کننده بود تا یاد مرحوم قیصر امین‌پور بقیتم.

اشعار آقای بهمنی به‌خصوص در مجموعه «گاهی دلم برای خودم تنگ می‌شود» که سال ۶۹ چاپ شد، امیدبخش بود، چون کتاب شعری بعد از انقلاب از ایشان چاپ نشده بود. مملکت هشت سال درگیر جنگ بود و فضای یأس‌آوری در جامعه حاکم شد و به‌طور طبیعی جنگ این ناملایمات اجتماعی را به همراه داشت. وقتی شعر آقای بهمنی در سال ۶۹ منتشر شد، انگار نور امید به قلب‌ها تابید و کنایش با استقبال زیادی مواجه شد. در آن زمان تازه دانشجو شده بودم و این موج علاقه‌مندی را در میان دانشجویان می‌دیدم و این نشان می‌داد که شعر ایشان با لایه‌های مختلف جامعه ارتباط برقرار کرده بود و خوشبختانه بعدها با موسیقی پیوند خورد و مرحوم ناصر عبداللهی چندین غزل از محمدعلی بهمنی را خواند و روز به روز این نام و شعر بیشتر بر دل‌ها نشست. محمدعلی بهمنی به‌طور طبیعی جایگزین ندارد و مهم این است که انسان رهرو و دنباله‌رو داشته باشد؛ یعنی بعضی شاعران بزرگند و وقتی از دنیا می‌روند تمام می‌شوند، چون دنباله‌رو و رهرو ندارند اما خوشبختانه آقای بهمنی گفتگمانی در شعر ایجاد کرد که رهرو زیاد دارد و بهمنی‌های زیادی در شعر امروز و بعدها متولد خواهند شد.

یکی از غزل‌های ایشان که وقتی اسم‌شان می‌آید یاد آن می‌افتم، «خواب کهنی» است که این مضمون را دارد: «ناگهان دیدم که دور افتاده‌ام از همرانم مانند ما چشمان من دودی به جای دودمان/ ناگهان آشفتم کابوسی مرا از خواب کهنی، دیدم آرخ قون‌ها راه است از من تا زمانم». این غزل درددل خود ایشان با شهری جنگ‌زده است که از دست دشمن آزاد شده و غزل بسیار ممتازی است. خیلی از مردم غزل‌های ایشان را با خوانندگانی که آنها را خواندند، می‌شناسند، اما من بیشتر با غزل خام روی کاغذ ارتباط برقرار می‌کنم. ما بارها با هم سفر رفته بودیم و شخصیت ممتازی داشت و مهربانی محض بود؛ یعنی با همه، از کودکان تا بزرگسالان، شاعران، غیرشاعران و کودکان به‌طور یکسان مهربان بود. علاوه براین، معمولاً وقتی در عالم هنر فردی نام و نشانی برای خود دارد، ممکن است از فضایل انسانی فاصله بگیرد و دچار تکبر و عجب شود، اما آقای بهمنی هرقدر بر شهرت و اعتبارشان افزوده شد، فروتنی‌شان بیشتر شد، او شخصیت خودساخته‌ای داشت و معیار و محور اخلاقی

محمدعلی بهمنی از مهم‌ترین شاعران سده اخیر، یعنی شاعران پسانیامی است. شاعرانی که با وامدار بودن به سنت غزل فارسی، گفتگان نیما را به نحوی بازسازی کردند. در واقع شاعران دوگروه بودند؛

شعر خوانی

علیرضا قزوه: غزل پارسی امروز تنیم است

علیرضا قزوه: شاعر و رئیس مرکز دفتر شعر، موسیقی و سرود صدواسیمه به مناسبت درگذشت محمدعلی بهمنی؛ شاعر و غزلسرای فقید معاصر، شعری را با عنوان

«غزل پارسی امروز تنیم است یتیم...» سروده است که در ادامه می‌آید:

«کرد هجران تو یکباره دلم را به دو نیم

غزل پارسی امروز تنیم است یتیم

بهمنی رفت و شدم گرم تماشای غمش

که تماشای غم یار عذابی‌ست الیم

نه شه‌ریور در جان و دلم زلزله شد

نه فقط زلزله افتاد به جان تقویم

مهربان! خوب من! اینها مشت‌ی خاطره‌اند

پرم از خاطره شیرین یار زان قدیم

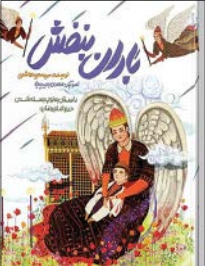
همه شب در باران عطر سخن‌های شماست

وز غزل‌های تو می‌گوید هر روز نسیم

شاعران هر یک پیغمبر عصر خویشند

پیشخوان

عرضه کتاب «باران بنفش»

کتاب «باران بنفش» نوشته سیدسعید هاشمی توسط انتشارات به‌نشر آستان قدس رضوی) منتشر و راهی بازار نشر شد. این کتاب دربرگیرنده روایت داستانی به توپ‌پستن حرم امام‌رضا (ع) برای کودکان است. باران بنفش در مورد بیماران حرم امام‌رضا(ع) توسط قوای روس در سال ۱۲۹۱ هجری خورشیدی برابر با ۱۳۳۰ است که به بهانه سرکوب شورش‌ها، مسجد گوهرشاد و حرم علی‌بن موسی‌الرضا(ع) به توپ بسته شد. در این واقعه خسارات بسیاری به حرم وارد شد و جمعی از زائران امام‌رضا(ع) اعم از مرد، زن و کودک به شهادت رسیدند. در این اثر مخاطب قصه پسری به نام امیر را دنبال می‌کند که همراه پدرش برای زیارت به حرم می‌آید. پس از زیارت و خواندن نماز، ناگهان صدای توپ‌های روسی مناجات‌زائران حرم‌رضوی را در هم می‌شکافد و امیر هم مانند دیگر زائران هدف گلوله‌های بی‌امان سربازهای روس قرار می‌گیرد. این کتاب با شمارگان ۲۰۰۰ نسخه و قیمت ۵۰ هزار تومان عرضه شده است.